

Beļavā izmēģina zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes sistēmas tehnoloģijas

Publicēts: 23.05.2019.

[Projekti](#)

Siltumapgādes un komunālo saimniecību uzņēmumiem apkures sezonas noslēgums ir īstais brīdis, lai veiktu nepieciešamo tehnisko apkopi apkures katliem un tos sagatavotu nākamajai apkures sezonai. Gadiem ejot, esošās katlu mājas vairs nespēj nodrošināt to efektivitāti, ko piedāvā mūsdienu tehnoloģijas – mazākus siltuma zudumus, automatizētu katlu mājas darbību ar iespējam to vadīt attālināti, mazāku siltumenerģijas patēriņu un videi draudzīgas apkures iekārtas, kas ļauj samazināt gaisā nonākošo CO2 izmešu daudzumu. Gulbenes novada Beļavas ciemā šobrīd tiek testēta vieda un uz nākotni orientēta 4. paaudzes siltumapgādes sistēma, izvirzot Gulbenes novada pašvaldību par vienu no zemas temperatūras siltumapgādes pionierprojektiem "LowTEMP" projekta ietvaros.

Gulbenes novada Beļavas ciemā aptuveni 1969. gadā celtā katlu māja darbojās līdz pat 2018. gada pavasarim. No ārpuses ne tik izteiksmīgā ēka, iekšpusē ir saglabājusī vairākas muzeja cienīgas iekārtas. Taču katlu māja un vairāk nekā 40 gadus vecās siltumtrases vairs nespēja nodrošināt mūsdienu prasībām atbilstošu siltuma piegādi. Iekārtas bija novecojušas, nemodernas un ar zemu lietderības koeficientu. Turklāt siltuma trasēs siltuma zudumi bija ap 40%, kas ietekmēja arī siltumenerģijas tarifu.

2018./2019. gada apkures sezona Beļavas ciemā gan Vidzemei, gan Latvijai deva vēl nebijušu pieredzi. Šobrīd Beļavas ciems vairāku Baltijas jūras reģiona valstu vidū ir kļuvis par pionierprojektu, izbūvējot modernu siltumapgādes sistēmas aprīkojumu un testējot zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes sistēmas iespējas. Gulbenes novada pašvaldība kopā ar Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) un Vidzemes plānošanas reģionu kopš 2017. gada īsteno projektu "Zemas temperatūras centralizētā siltumapgādes sistēmas Baltijas jūras reģionā" (LowTEMP). Tā ietvaros Beļavas ciemā tika uzstādīta izmēros piecas reizes mazāka, bet daudz efektīvāka katlu māja. Salīdzinot ar veco katlu māju, jaunā apkures katla efektivitāte ir 93%, stāsta Sandis Kalniņš, Gulbenes novada pašvaldības Attīstības un projektu nodaļas energopārvaldnieks.

Pārbūvētas siltumtrases ar jaunām un rūpnieciski izolētām caurulēm, ievērojami samazinot siltuma zudumus. Pēc šī brīža datiem siltuma zudumi ir aptuveni 3-7%. Jaunajai siltumapgādes sistēmai šobrīd ir pieslēgts tautas nams, pagasta pārvaldes ēka, daudzdzīvokļu dzīvojamā māja un veikals. Taču zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta Beļavas pagasta pārvaldes ēkai un tautas namam. Abas ēkas ir siltinātas, kas ir būtisks priekšnosacījums, lai centralizēto siltumapgādi nodrošinātu ar zemu siltumnesēja temperatūru, kas atbilst 4. paaudzes apkures sistēmām. Piemēram, tradicionālajā sistēmā ūdens pieplūde ir

robežās no 75 ° C līdz 120 ° C, savukārt zemas temperatūras sistēmā šī temperatūra ir no 40 ° C līdz 70 ° C, kas ļauj nodrošināt mazākus siltuma zudumus un sniedz enerģijas ietaupījumu.

Par zemas temperatūras centralizēto siltumapgādi Vidzemes plānošanas reģions stāstīja VPR Tematiskajā izdevumā "Energo pārvaldība Vidzemē", kas iznāca 2018. gada septembrī. Vairāk lasiet [šeit](#).

"Tāpat kā citās valstīs, tā arī Latvijā šobrīd notiek diskusijas par plusiem un mīnusiem pārejai uz 4. paaudzes centralizēto siltumapgādi. Ir nepieciešama stratēģiska plānošana gan valsts, gan pašvaldību līmenī, lai noteiktu prioritāro siltuma avotu, tā sadales tīklu un siltuma saņēmēju. Ir pierādīts, ka pašvaldībās zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde ir dzīvotspējīga un iespējama, tiecoties uz ilgtspējīgām energoapgādes sistēmām, kuras tendētas uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu, fosilā kurināmā un enerģijas patēriņa samazināšanu. Tādējādi šobrīd centralizētajai siltumapgādei ir jābūt elastīgai, lai tās esošo infrastruktūru varētu pielāgot jauniem risinājumiem," uzsver Dagnija Blumberga, RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta direktore un profesore, "LowTEMP" projekta eksperte.

Līdz ar jauno siltumapgādes sistēmu Beļavas ciemā, tika uzstādīta attālinātās datu nolasīšanas sistēma. Šajā apkures sezonā ievāktie dati būs nozīmīgs pamats zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes stratēģijas ieviešanai Gulbenes novadā, uzsver Sandis Kalniņš.

"Zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes koncepcija ir ideāla daudzdimensiju koncepcija, lai radītu konsekventu un uzticamu pieeju, iesaistot dažādas puses - centralizēto siltumapgādes uzņēmumu operatorus, vietējo kopienu, pašvaldību, enerģētikas ekspertus un akadēmiskos spēkus ar kopīgu mērķi izveidot vienotu pāreju uz viedām energoapgādes sistēmām. Lai izvērtētu stiprās un vājās puses pārejai uz zemas temperatūras centralizēto siltumapgādi, būtiska loma ir augšupejošai pieejai, sākot ar reāliem pilotprojektiem un pasākumiem līdz pat daudz globālākai vizijai," Vidzemes plānošanas reģionam atklāj Francesco Romagnoli, "LowTEMP" projekta vadītājs, RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts.

Projekts Low TEMP: Low Temperature District Heating for the Baltic Sea Region (Zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes sistēmas tehnoloģijas Baltijas jūras reģionam) Nr.#R063 tiek finansēts ar Eiropas Savienības atbalstu. Šis paziņojums atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Eiropas Savienībai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Baiba Norberte,
sabiedrisko attiecību speciāliste
Vidzemes plānošanas reģionā

<https://www.gulbene.lv/lv/jaunums/belava-izmegina-zemas-temperaturas-centralizetas-siltumapgades-sistemas-tehnologijas>